

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט, סגן הנשיא אסף זגורי

תובעת/נתבעת פלונית
ע"י ב"כ עוה"ד יוסף אלברק

נגד

נתבעים/תובעים
1. אלמוני
2. אלמונית
יורשי המנוח פלוני ז"ל
ע"י ב"כ עוה"ד ישראל דוידסון
3. פלמונית

פסק דין

השאלה:

האם כספים שמצויים בחשבון משותף של בני זוג מנוחים שייכים לשניהם ואמורים להתחלק לפי צווי הירושה שניתנו בהליכים קודמים או שמא יש להצהיר כי חשבון הבנק המשותף היה בבעלותה הבלעדית ולבעלה המנוח אין זכויות בו?

הצדדים:

1. סיפורם של ההליכים שבכותרת נוגע לשני מנוחים שנישאו נישואים שניים זה לזו והליכים בעניין עזבונם כבר התנהלו לפני בתיקים קודמים. המדובר על הגב' ר.ג. ז"ל שנפטרה ביום 5.11.13 ועל מר פלוני ז"ל שנפטר בשנת 2017 (להלן "המנוחה" ו"המנוח"). המנוחים נישאו זו לזה כדמו"י ביום 26/8/1974 ומעולם לא התגרשו גירושין פורמליים בבית הדין הרבני או בערכאה אחרת (הגם שהתנהלו הליכים ביניהם ואף נחתם ביניהם הסכם שמעולם לא אושר). לשני המנוחים היו אלה נישואין שניים ולכל אחד מהם ילדים מקשר נישואין קודם.

2. התובעת פלונית והנתבע 3 פלמונית הינן בנותיה של המנוחה מקשר נישואין קודם (להלן: "פלונית" ו"פלמונית" ו/או "הבנות של המנוחה"). פלונית גרה בישראל וכמעט לא הייתה בקשר עם המנוחה בשנים האחרונות לחייה. פלמונית גרה באנגליה ושמרה על קשר קרוב יותר עם המנוחה.

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19 ש

תיק חיצוני:

3. הנתבעים 1, 2 הינם ילדיו של המנוח פלוני ז"ל (להלן: "אלמוני" ו-"אלמונית" או "ילדי המנוח").

ההליכים הקודמים:

4. ההליכים הנוגעים לעזבון המנוחה והיקפו ומיהות יורשיה מתנהלים לפניי לסירוגין מזה 6 שנים. המדובר על סדרת תובענות שלכאורה הסדירו המחלוקות בעניין עזבונה של המנוחה ר.ג. ז"ל:

בת"ע 48383-03-14 הגישה פלמונית בקשה לקיום צוואת אמה המנוחה מיום 5/12/12 בת"ע 48127-03-14 הגיש המנוח פלוני ז"ל בקשה למתן צו ירושה אחר המנוחה. בת"ע 48336-03-14 הגישה פלמונית התנגדות למתן צו ירושה בטיעון שהמנוח לא היה בן זוג בתמ"ש 34273-05-15 הגיש המנוח פלוני ז"ל תביעה לפסק דין הצהרתי ביחס לדירות שהיו בבעלות המנוחה עובר לנישואין וביקש כי ייחשבו לרכוש משותף.

5. ביום 3/5/2017 ניתן פסק דין מאוחד ביחס לכל ההליכים הנזכרים לעיל וכך קבעתי בו:

- 5.1 דחיתי תביעתה של פלמונית לקיים צוואה שנערכה לכאורה על ידי המנוחה מטעמים של היעדר כשירות.
- 5.2 קבעתי לפיכך כי עזבונה של המנוחה ר.ג. אמור להתחלק בין יורשיה על פי דין בהתאם להוראות חוק הירושה התשכ"ה – 1965.
- 5.3 דחיתי את טענות בנות המנוחה כי המנוח פלוני ז"ל לא היה "בן זוג" כמשמעותו בחוק הירושה.
- 5.4 לפיכך ניתן צו ירושה המורה כי עזבון המנוחה יתחלק: 50% לפלוני ו-25% לכל אחת מהבנות.
- 5.5 דחיתי תביעה של המנוח לשיתוף ספציפי בדירות המגורים של המנוחה אשר נרכשו על ידה עובר לנישואיה עמו וקבעתי כי אף הן יחולקו לפי צו הירושה.

6. על פסק דין זה הוגש ערעור לבית המשפט המחוזי בנצרת במסגרת עמ"ש 30391-06-17.

7. ביום 29/6/2017 הגישו בנות המנוחה (פלמונית ופלמונית) תביעה לפסק דין הצהרתי במסגרת תמ"ש 67787-06-17 וביקשו להצהיר כי המנוח פלוני ז"ל ו/או יורשיו אינם זכאים לקבל כספים מחשבון הבנק המשותף בבנק הפועלים או שלא ייחשב המנוח כיוורש של המנוחה ביחס

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19 ש

תיק חיצוני:

1 לחשבוניות בנקים אלה. תביעה זו נמחקה על ידי על הסף ביום 10/7/2017 כיוון שטרם הוכרע
2 בשעתו הערעור שהוגש.
3
4 8. ביום 29/1/2018 התקיים דיון בערעור (עמ"ש 30391-06-17) בו הציע בית המשפט לערעורים
5 הצעת פשרה כדלהלן:

6 "בית המשפט מציע לבעלי הדין כלהלן: ערכאת הערעור אינה
7 נוהגת להתערב בקביעותיו העובדתיות של בית המשפט קמא. לפי
8 הממצאים שבעובדה אנו סבורים, כי מבחינה מהותית לא היו שני
9 המנוחים בני זוג, כמשמעות הדבר בדיני הירושה, לכל הפחות
10 משנת 1997. נותרת אפוא השאלה, האם העובדה שהמנוחים לא
11 התגרשו פורמלית, משליכה על הירושה. על מנת שכל צד יקנה
12 סיכון אנו מציעים, כי הערעור יתקבל באופן זה שהמנוח יירש 25%
13 מעזבונו של המנוחה, ואת שאר עזבון המנוחה יירשו בנותיה, ה"ה
14 פלמונית ופלונית, בחלקים שווים ביניהם. צו הירושה שיינתן,
15 ישקף דברים אלה.
16 למען הסר ספק, בית המשפט שלערעור אינו עוסק בשאלת תוכנו
17 של העזבון, ובכלל זה האם חשבון הבנק המשותף הוא בבחינת
18 רכוש משותף, או שמא רכוש של המנוחה בלבד."

19
20 הצדדים קיבלו את הצעת בית המשפט לערעורים וכפועל יוצא ניתן פסק דינו כדלהלן:

21
22 "בהסכמת הצדדים, שקיבלו את המלצתנו, אנו מקבלים את
23 הערעור באופן חלקי ומוריס, כי יינתן צו ירושה למנוחה ר.ג. ז"ל,
24 ולפיו המנוח פלוני ז"ל יירש 25% מן העזבון, שתי בנותיה, ה"ה
25 פלמונית ופלונית, תירשנה את שאר העזבון, בחלקים שווים
26 ביניהן.
27 למען הסר ספק, בית משפט זה איננו נותן את דעתו לשאלה מה
28 כולל העזבון."

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19

תיק חיצוני:

טענות הצדדים:

9. טענות בנותיה של המנוחה:

- 9.1. על שם המנוחים חשבון משותף בבנק הפועלים שמספרו 366986 (להלן: "החשבון המשותף"). בנות המנוחה טוענות כי כל הכספים בחשבון המשותף של הצדדים בהיקף של כ-3,500,000 ₪ הינם כספים שהמנוחה צברה לפני הנישואין והביאה אותם לחשבון המשותף וכי המנוח לא תרם מאומה בהקשר זה ולכן לא אמור לקבל מחצית הכספים.
- 9.2. בנות המנוחה טוענות, כי אילו מדובר היה בכספים משותפים לא היו טוענים יורשי המנוח כי הכספים ניתנו לו במתנה באמצעות הפקדתם לחשבון הבנק המשותף.
- 9.3. כן הן טוענות כי המנוח עצמו לא ביצע פעולות כלשהן בחשבון הבנק המשותף ללמדנו כי ראה החשבון כשייך למנוחה בלבד.
- 9.4. לגבי הפקדת כספי פנסיה של המנוח לחשבון הבנק המשותף נטען כי היה מושך את הכספים הללו כך שההבחנה בינם לבין מסת הכספים שהייתה בחשבון ושייכת למנוחה נותרה על כנה. בנות המנוחה טוענות כי התחקות אחר נתיב הכספים שבחשבון המשותף מלמד על היעדר כל שיתוף בכספים אלו ועל הפרדה מוחלטת.
- 9.5. עוד נטען כי המנוח ניסה למשוך כספים מחשבון בנק משותף והחזיר אותם לאחר שחשד כי נתפס בתרמיתו.
- 9.6. פלמונית הוסיפה כי המנוח היה מושך בשיטתיות את כספי הריבית על הכספים שבחשבון המשותף. לדבריה המנוח עשק את המנוחה.
- 9.7. בנות המנוחה קובלות כנגד אי העדת המנוח בהליכים קודמים שעה שהיה עדיין בחיים וניתן היה לגבות ממנו עדות ביחס ליחסים בינו לבין המנוחה לרבות בשאלת היקף העזבון.

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19 ש

תיק חיצוני:

10. טענות יורשי המנוח פלוני ז"ל:

10.1. לדברי יורשי המנוח היענות בחיוב לתביעה מרוקנת מתוכן את פסקי הדין החלוטים בעניין מתן צווי ירושה אחר המנוחה. שכן, חשבונות הבנקים הינם הרכוש היחיד בעיזבון. זאת ועוד, נטען כי בנות המנוחה לא יכולות לטעון לצמצום זכות הירושה של המנוח ובאותה נשימה לטעון כעת כי לא יירש דבר מחשבונות הבנקים שהם למעשה כל העזבון.

10.2. בנוסף, הגם שצוואת המנוחה בהליכים קודמים לא קוימה לא ניתן להתעלם מכך שנרשם בה (בין אם על ידי המנוחה ובין אם על ידי פלמונית) שהחשבון הינו משותף למנוחה ולמנוח והדבר מלמד על האופן שבו המנוחה ראתה והגדירה את השיתוף הקיים ביחס לחשבון.

10.3. עוד לעניין רצונה של המנוחה ואופן ראייתה את הדברים עולה מתסקיר סעד בעת דיון בבקשת מינוי אפוטרופוס למנוחה כי היא אמרה שכספה זה גם כספו של המנוח.

10.4. כן נטען כי אף אחד מהצדדים לא הצליח להוכיח מה מקור הכספים שבחשבון המשותף ואין סבירות בטיעון של בנות המנוחה כי הכספים התקבלו ממכירת דירת משפחתה בבת ים או מכספי ירושה או כספים אחרים של בעלה לשעבר והדבר נותר בגדר סימן שאלה. לדבריהם כל אחד הביא עמו דירה מקשר קודם וכספים והמנוח גם קיבל כספי פיצויים בגין תאונת דרכים. יחד עם זאת, נטען כי אין ספק שהכספים הופקדו לחשבון המשותף לאחר הנישואין ולכן לשיטת יורשי המנוח, מדובר ברכוש משותף לכל דבר ועניין.

10.5. חשבון הבנק המשותף נפתח כמשותף ולכן מבחינה קניינית הינו רכוש משותף ואין זה משנה מה מידת תרומתו של כל אחד מבני הזוג לכספים המצויים בו.

10.6. מוסיפים יורשי המנוח וטוענים כי המנוח ביצע פעולות כספיות שונות בחשבון המצביעות על שיתוף ובהן: תשלום דמי חכירה, הפקדת כספי קצבת זקנה, תשלום ביטוח ופעולות נוספות שפורטו בסעיפים 10ד עד 10י לסיכומיהם.

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19

תיק חיצוני:

10.7. יורשי המנוח מבקשים להתבסס גם על טענות מקדמיות כגון התיישנות, שיהיו והשתק פלוגתא, שעה שהתביעה הוגשה בשיהוי ניכר מאז ננקטו הליכים בעניינה של המנוחה בעודה בחיים ובשעה שבמסגרת הליך האפוסטרופסות אישר בית משפט זה במושב אחר משיכת 100,000 ₪ מהחשבון המשותף לכל אחד מהמנוחים תוך דחיית טענות או גישת בנות המנוחה כי לא מדובר בכספים משותפים. אותה החלטה ניתנה כאשר המנוחה הייתה מיוצגת, כאשר פלמונית הייתה חלק מההליך וגם העמותה שמונתה כאפוסטרופא למנוחה השתתפה בו. בשעה שחלוקת אותם כספים הייתה מוסכמת, נטען כי קל וחומר שבנות המנוחה מושתקות מלהעלות הטענות בעניין החשבון כעת מה גם שלא הגישו מעולם תביעה להשבת הכספים.

דיון והכרעה:

11. הוראת סעיף 5(א) לחוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג – 1973 קובע:

- "עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג (בחוק זה – פקיעת הנישואין) זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג, למעט –
- (1) נכסים שהיו להם ערב הנישואין או שקיבלו במתנה או בירושה בתקופת הנישואין;
 - (2) גימלה המשתלמת לאחד מבני הזוג על-ידי המוסד לביטוח לאומי, או גימלה או פיצוי שנפסקו או המגיעים על פי חיקוק לאחד מבני-הזוג בשל נזק גוף, או מוות;
 - (3) נכסים שבני הזוג הסכימו בכתב ששוויים לא יאוזן ביניהם.
- (ב) בפקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג יבואו, לענין הזכות, לאיזון המשאבים, יורשיו במקומו."

12. סעיף 5(ב) לחוק יחסי ממון בין בני זוג לעיל קובע:

- "(ב) בפקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג יבואו, לענין הזכות, לאיזון המשאבים, יורשיו במקומו."

13. סעיף 9 לחוק יחסי ממון בין בני זוג התשל"ג – 1973 מוסיף:

- "ראיה על היות נכס בבעלותו או בהחזקתו של אחד מבני הזוג או על היותו רשום על שמו, אין בה בלבד כדי לצאת ידי נטל ההוכחה שיש למעט נכס זה מן הנכסים ששוויים יאוזן בין בני הזוג"

14. לאור הוראות חיקוק אלו, עם פטירת מי המנוחים היה זכאי הצד שנותר בחיים (ובמותו יורשיו) לעתור לאיזון המשאבים. במקרה שכזה, זכאים יורשי המנוח למחצית מכלל נכסי בני הזוג (בין אלה הרשומים על שם שניהם ובין אלה הרשומים על שם אחד מהם). גם אם היו הכספים הנטענים בחשבון בנק הפועלים כספים של המנוחה בלבד, או אף אם החשבון היה

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19

תיק חיצוני:

רשום על שמה בלבד, מקום שלפי הראיות שלפניי מדובר בחשבון שנפתח בתקופת הנישואין, הרי שנטל ההוכחה להראות שמדובר בחשבון ובכספים שהם בבעלות המנוחה בלבד ואשר אינם חלק ממסת המשאבים המשותפים הינו לפתחן של בנות המנוחה ולא לפתחם של יורשי המנוח.

15. חשוב להדגיש, כי בנות המנוח **לא עתרו** בכתב התביעה ו/או בסיכומים להפעלת סמכות מיוחדת להחרגת חשבון הבנק ממסת הנכסים המשותפים בשל "נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת" מכוח סעיף 8(2) לחוק יחסי ממון התשל"ג – 1973 ומקום שלא הוגשה בקשה מיוחדת לעשות שימש בסמכות זו בית המשפט לא יעשה כן. כתבתי על כך בפרשה אחרת:

"35....סמכות בית המשפט לפי סעיף 8 אינה סמכות טבועה; על מנת שבית המשפט יפעיל סמכותו צריך בן הזוג לפנות לבית המשפט בבקשה מתאימה. לעומת הפעלת סמכות על פי סעיף 7 לחוק בה רשאי בית המשפט לפסוק על פי האמור בכתב התביעה או בכתב ההגנה – הפעלת הסמכות לפי סעיף 8 צריכה להיות יזומה על ידי בן זוג בדרך של הגשת בקשה מיוחדת (לאור תיקון 4 לחוק יחסי ממון וראו נסים שלם, **יחסי ממון ורכוש – הדין והפסיקה**, 2019) בעמ' 697" תלה"מ (נצרת) 39221-03-17 א.ב. נ' ט.ב. [פורסם בנבו] (2/5/2019).

16. חשבון הבנק המשותף למנוחים (חשבון מס' 366986) בבנק הפועלים סניף עפולה נפתח מלכתחילה כחשבון משותף לכל דבר ועניין וזאת עוד בשנת 1980. בשעתו החשבון זוהה לפי מספר אחר (5650). יודגש: לא מדובר על חשבון שהיה בבעלות פרטית של המנוחה ואשר המנוח צורף אליו מאוחר יותר, אלא בחשבון שנפתח כמשותף לשני בני הזוג. לכך יש חשיבות גם מבחינת הפסיקה.

17. חשבון בנק משותף עשוי להיתפס כמקנה באופן אוטומטי זכויות קנייניות ביתרת החשבון לשותפים בו. אך בפועל, מענה על שאלת הזכויות הקנייניות בחשבון אינו תמיד פשוט, והוא עשוי להשתנות ממקרה למקרה ובהתאם לנסיבות (ריקרדו בן-אוליאל "חשבון בנק משותף - הערכה ביקורתית", **משפטים** י 439, 455 (1980)).

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19

תיק חיצוני:

18. לצורך קביעת הזכויות הקנייניות ביתר חשבון בנק משותף, התפתחה בהלכה הפסוקה הבחנה בין חשבון בנק שנפתח מלכתחילה במשותף בין שני שותפים או יותר, לבין חשבון בנק שנפתח על ידי פלוני, שמפקיד בו מכספיו, ומצרף את אלמוני רק בשלב מאוחר יותר. בכל הנוגע **למקרה הראשון**, חזקה היא שהכספים בחשבון הם בבעלות המשותפת של כל השותפים, אלא אם הוכח ההיפך. זאת בהתאם לסעיף 9(ב) לחוק המיטלטלין, התשל"א-1971, לפיו בנכס משותף חלקו של כל אחד מהשותפים הנו שווה. בגדר "נכס" נכללת גם "זכות" (ע"א 679/76 סלי נ' עזבון המנוח קרל שפר, פ"ד לב(2) 789, 785 (1978); תמ"ש (נצ') 7080/04 כ.מ.ת נ' ה.ת. [פורסם בנבו] 17/1/2012); לעומת זאת, במקרה השני, משמדובר בכספים שהיו בשלב הראשון בבעלותו הבלעדית של אחד השותפים, בכדי שמחציתם תעבור לשותף המצטרף ללא תמורה מצידו, יש להוכיח קיומה של מתנה על פי חוק המתנה, התשכ"ח-1968 (להלן: "**חוק המתנה**") וראו: ע"א 268/81 ברעס נ' גרטי, פ"ד לח(2) 48, 45 (1984). אך בית המשפט העליון קובע כי כלל זה מוחרג בכל הנוגע לבעל ואישה, **ביניהם קיימת בדרך כלל – בשני סוגי החשבונויות שתוארו לעיל – חזקה שהבעלות הופכת למשותפת מרגע ההצטרפות**, אך לא בכל הנוגע לאחרים (עניין סלי נ' שפר, בעמ' 794 וכן בע"מ 4739/15 פלונית נ' פלוני [פורסם בנבו], 30/12/2015).

19. לטעמי, בשים לב להוראות חוק יחסי ממון בין בני זוג והפסיקה, ברוב מקרים של המקרים יש לראות בחשבון בנק משותף שנפתח ככזה על ידי בני זוג כחשבון משותף ללא קשר לשאלה מי הפקיד וכמה כספים בו או מי ביצע בו פעולות בנקאיות והאפשרות לסתור חזקה זו חייבת לעמוד בנטל ראיתי כבד, מוגבר ואף חריג. כלומר, אלא אם כן מדובר במעשי תרמית, הונאה של ממש או פעולות בחשבון בניגוד להסכמת שותף אחר, אולי אז לא יהיה מקום לראות בחשבון ובכספים שבו כשייך רק לאחד מבני הזוג. על כך אוסיף, כי קיימת שונות רבה בהתנהלות כלכלית בין בני זוג לפי טיב יחסיהם המשותפים. יש בני זוג שאחד מהם דומיננטי והאחר פסיבי בניהול החשבון (לרבות דוגמא קיצונית של בעל אסיר ואשה שעושה שימוש בלעדי בחשבון הבנק המשותף ולא מחוייבת בדין וחשבון על ביצוע הפעולות וראו תמ"ש 8102/00 י.ב. נ' מ.ב. [פורסם בנבו] 13/1/2012); יש בני זוג שיחזיקו גם חשבון בנק משותף וגם חשבונויות נפרדים (כמו במקרה שלפנינו). יש בני זוג שינהלו רק חשבונויות נפרדים. האם בכך יהיה לקבוע כי בעת איזון המשאבים נותר כל צד עם יתרות זכות ו/או חובה בחשבון הבנק הפרטי שלו? ברור שלא. הרי הדבר מנוגד להוראות חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג – 1973 והסדר איזון המשאבים הקבוע בו. עצם פתיחת הפתח להעלאת טענות לאי שיתוף

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19

תיק חיצוני:

בחשבונות בנק וכספים שהצטברו בהם במהלך הנישואין פותחת פתח להסדרים בלתי
שוויוניים החותרים תחת המסד שביקש המחוקק לקבוע בחוק יחסי ממון בין בני זוג.
זאת ועוד, כאשר בני זוג פותחים חשבון בנק משותף, השיתוף ביחס לאותו חשבון הינו קנייני
ומייד (תמ"ש (יר' 30/06 פ.ר. נ' פ.ד., [פורסם בנבו] (3/4/2008)). כלומר כל אחד מבני הזוג
יכול בכל את לפרק השיתוף בחשבון (בדומה למיטלטלין ומקרקעין משותפים ע"א 7687/04
ששון נ' ששון, פ"ד נט(5) 615, 596 ; בע"מ 8873/06 פלוני נ' פלוני [פורסם בנבו] (7/6/2007)).
זאת, להבדיל ממקרה שבו בני זוג מנהלים חשבונות בנק נפרדים, שאז השיתוף הינו
אובליגטורי ודחוי (ומותנה) למועד איזון המשאבים בלבד.

20. לפי הפסיקה, משני טעמים מוקשה מאוד לראות בחשבון המשותף ובכספים שבו כשייכים
בלעדית למנוחה ולא משותפים: ראשית, מדובר בחשבון משותף מלכתחילה ולא בחשבון
בבעלות המנוחה בלבד שהמנוח צורף אליו מאוחר יותר – בחשבון כזה קיימת חזקה
שהכספים מחולקים לאורכם של כל חיי החשבון (בע"מ 4739/15 לעיל) וכן עצם פתיחת
החשבון כמשותף מקימה חזקת שיתוף (ע"א 1967/90 גיברשטיין נ' גיברשטיין, פ"ד מו(5)
661, 667 (1992)). שנית, מדובר בבני זוג ולא בבני משפחה או שותפים בדרגת קרבה אחרת
(בע"מ 4739/15 לעיל).

21. בנסיבות אלו, גם אם נקבל טענות פלונית ופלמונית והמומחה מטעמן ולפיהן המנוחה הועברו
בשנת 2003 מחשבון פרטי אחר שהיה בבעלות המנוחה ומספרו 374733 הסך של 3,280,000 ₪
לחשבון המשותף, סבורני כי ניתן לראות בכך מתנה לאלתר שמצאה ביטוי בעצם ההעברה
ועל פי הפסיקה לעיל, כלל אין מקום לאפשר או ליתן הזדמנות לבנותיה של המנוחה לסתור
את חזקת המתנה (עמ' 8-9 לבע"מ 4739/15 לעיל) ואם יש להתיר אפשרות לסתור עדיין יש
לקבוע נטל הוכחה מוגבר במיוחד. שכן מה שנקבע בפסיקת בית המשפט העליון לעיל בעניין
החמרת נטל ההוכחה במקרים של צירוף צד (שאינו בן זוג) לחשבון בנק של קרוב משפחתו
צריך לחול ביתר שאת בכיוון ההפוך (על מי שטוען שחשבון משותף מלכתחילה בין בני זוג
אינו משותף מבחינה קניינית).

22. בנסיבות המקרה שלפניי לא ראיתי כיצד יכולות פלונית ופלמונית להוכיח או לבסס מבחינה
ראייתית טיעון כי העברת הכספים מחשבון המנוחה לחשבון המשותף אינו אקט של מתנה
מוגמרת. מכל מקום לאור הוראות חוק יחסי ממון בין בני זוג שנסקרו לעיל והוראות הפסיקה
בדבר חשבון משותף מלכתחילה בין בני זוג ובשים לב לעובדה שמדובר בתביעה כנגד עזבון
ובעניין מנוחים שאינם בחיים, נטל ההוכחה הוא לפתחן של בנותיה של המנוחה ומדובר בנטל

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19

תיק חיצוני:

כבד ומוגבר (בהיקש מבע"מ 4739/15 לעיל). למעשה פלונית ופלונית אמורות להוכיח כי בקרב המנוחה לא הייתה גמירות דעת כלשהי להעניק הכספים למנוח. כפי שנראה הראיות מבחינת האמון של המנוחה במנוח מצביעות אחרות, כמו גם כשלון הניסיון להתחקות אחר מקור הכספים ולטעון כי היו של המנוחה בלבד (ניסיון שגם עמותה שמונתה כאפוטרופא למנוחה עוד בהיותה בחיים כשלה בו).

23. לאחר סקירת החקיקה והפסיקה והנחת המסד הנורמטיבי לדיון נפנה לראיות המצויות בידינו תוך אזהרה עצמית כי המנוחים אינם בפנינו והלכה למעשה, אין כל עדות חיצונית היכולה להסביר מקור הכספים ו/או הסיבה להעברות הכספים מחשבון פרטי שהיה לה לחשבון המשותף שנפתח עוד בשנת 1980 על ידה ועל ידי המנוח.

24. **נפתח בשאלת מקור הכספים.** אקדים מסקנה לדיון ואבהיר כבר כעת כי **בשאלה זו לא עלה בידי בית המשפט אינו יכול לקבוע ממצא שיפוטי.** ראשית, לא הובא כל הסבר נתמך בראיות כיצד מי מהמנוחים יכול היה לצבור הסכומים לעיל. ההסברים לעניין ירושות שקיבלה לכאורה המנוחה מבעלה הקודם ו/או אביה ו/או החזקת דירה של פלונית בנאמנות וקבלת דמי שכירות היו הסברים דחוקים ולא מבוססים דיים שלא ניתן לבסס עליהם ממצא ובוודאי מסקנה בדבר צבירת 3,280,000 ש"ח! בייחוד כאשר הבת פלונית טוענת שאמה "עבדה כמו חמור" כל חייה בעבודות ניקיון ולמעשה אף אחת מהבנות לא באמת ידעה שלאמן היו כספים בסדר גודל הנטען לעיל. עיון בכל תדפיסי החשבון של המנוחה בבנק הפועלים, פירעון קרן פנסיה גדיש לא מביא אף למחצית מהסכום האמור לעיל (ראו הנספחים לתצהירה של פלונית בדבר דפי תנועות בבנק הפועלים של המנוחה משנת 1991).

25. לכאורה מחוות דעת ועדות המומחה בתחום ראיית החשבון, מר חגי ערבה, עלה כי הכספים הוחזקו במקור בחשבון בנק פרטי של המנוחה בבנק הפועלים שמספרו: 374733. עדות זו לא נסתרה ועל כן הדבר מחזק לכאורה את הטעון כי הכספים במקור הובאו על ידי המנוחה. עם זאת, יש לסייג ולהזהר גם במסקנה זו, שכן בשנת 2003 הצדדים כבר היו בני זוג תקופה של 29 שנים שהיא תקופה משמעותית לצבירת כספים ואין לדעת האם אכן נצברו כספים על ידי מי מהם, מאיזה מקור ולאיזה חשבון הופקדו. זאת ועוד, החשבון המשותף של הצדדים נפתח **במקור בשנת 1980 ולא הייתה בחינה של דפי חשבון ביחס לשנים מאז 1980 ועד 2003 (לא ברור אם ניתן בכלל לשחזר דפי חשבון לתקופה זו).**

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19

תיק חיצוני:

26. עוד יש לציין כי לא נסתרו טענות בנו של המנוח ולפיהן המנוח עצמו הפקיד לחשבון הבנק הפרטי של המנוחה (מס' 374733) כספים בסך של כ-140,000 ₪ בפרק זמן של שנה בין 1999 ו-2000 (נספח ט' לתצהירו). מדפי בנק שצורפו לתצהירה של פלונית עולות משיכות מזומן רבות ותשלומים שביצע המנוח מהחשבון המשותף, דבר המלמד כי נהג לבצע פעולות בחשבון.

27. כן איני יכול לקבל טענות הבת פלמונית לעניין מקור הכספים (לרבות הטיעון ביחס לדירת בת ים שפלמונית טענה כי זו דירתה ולמעשה הותירה אותה בידי אמה בנאמנות אך מעולם לא דרשה הכספים בגין ההשכרה ו/או בגין הדירה בחזרה) שעה שעדה זו העידה בעצמה על בעיות זיכרון שסובלת מהן ונמצאו קשיים משמעותיים בעדותה מבחינת זכירת אירועי עבר (עמ' 11 לפרוטוקול) וכאשר אין חולק שהמנוחה עבדה בניקיון וגם בעלה המנוח בעבודות החזקה וקשה לראות כיצד מעבודות שכאלה ניתן היה לצבור ההון שבחשבון המשותף (גם אם הייתה לה דירה שהניבה דמי שכירות כנטען ואין לאותם דמי שכירות עקבות כלשהם בדפי בנק). כמו-כן פלמונית סתרה עצמה כאשר מצד אחד העידה ארוכות על מקורותיה הכספיים של האם המנוחה אך כאשר נשאלה מדוע כאשר המנוחה הייתה במצב קשה ובבית אבות ציבורי לא הכניסה אותה למוסד פרטי השיבה:

"ת. לא דיברתי איתה על הכסף כל מה שעניין אותי זה אמא שלי.
ש. יש סתירה במה שאת אומרת. היא ידעה על הכספים שלה או לא?
ת. לא יודעת. לא דיברתי איתה על זה, דאגתי בקשר אליה, שלא
חשבתי על שום דבר חוץ מאשר על אממי" (עמ' 23 שורות 29-32 לפרוטוקול).

28. בנוסף פלונית עצמה העידה כי מצבה הכלכלי של המנוחה היה קשה רוב ימיה, כך שגם דברים אלה לא מתיישבים עם הטיעון שהמנוחה צברה הון כה רב לבדה (עמ' 27 לפרוטוקול). פלונית לא ידעה דבר וחצי דבר אודות מקורות כספיים של אמה:

"ש. אמך אמרה מה יש לה בבנק
ת. לא. אף פעם לא
ש. אז הכל השערות
ת. לא הייתי מחוברת הרבה
ש. אז לגבי איפה הכסף את מנחשת, כי לא יודעת בוודאות.

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19

תיק חיצוני:

1 ת. אני לא חקרתי את אמי מה יש לה ומה אין לה" (עמ' 32 שורות 15-
2 20 לפרוטוקול)

3
4 29. מנגד גם מעדות בנו של המנוח לא ניתן להסיק כי המנוח הביא כספים לקשר הנישואין עם
5 המנוחה:

6 "ש. לה אמרת שהיה לו כסף.
7 ת. אמרתי השאיר לאמי את הדירה והכספים שלו. לא נתן לה כסף"
8 (עמ' 42 שורות 29-30)

9
10 30. המומחה מטעם בנות המנוחה אף הוא אינו יודע את מקור הכספים שהועברו מחשבונה
11 הפרטי לחשבון המשותף. יוצא כי שאלה זו נותרת עלומה ללא מענה ברור.

12
13 31. טענות פלמונית כי הכספים מקורם אצל המנוחה נטענו בפני העמותה שמונתה כאפוטרופא
14 של המנוחה בשנת 2012 וזו עצמה פנתה לבנק הפועלים בבקשה לברר את תנועות הכספים על
15 יסוד טענת הגב' פלמונית, אך גם אז לא נמצא ביסוס לטענה זו (בהקשר זה עיינתי גם בתיק
16 אפי' 36323-07-12). נציג העמותה לא זומן לחקירה, אך ניתן כל צו שנתבקש לגילוי והעברת
17 כל המסמכים וחזקה כי אם היה נמצא בסיס לטענות הבת פלמונית בפני העמותה ששימשה
18 אפוטרופא היו מובאים לפניי מסמכים מתאימים. אך אלה לא הובאו ואינם קיימים.

19
20 32. לאור כל האמור לעיל, אין בית המשפט יכול לקבוע ממצא שיפוטי בדבר מקור הכספים (בסך
21 3,280,000 ₪) שהיו בחשבון הבנק של המנוחה והועברו לחשבון המשותף שלה ושל המנוח.

22
23 33. מכאן לשאלה השנייה בדבר יכולתה וכשירותה של המנוחה לפתוח חשבון משותף ולבצע את
24 ההעברה הכספית מחשבונה הפרטי לחשבון המשותף. ראשית מסמכי פתיחת החשבון
25 מדברים בעד עצמם ועליהם מתנוססת חתימות שני המנוחים. מדובר במסמכי פתיחת חשבון
26 שלא נראה כי יש חולק שנחתמו בסניף הבנק בפני נציג בנק.

27
28 34. בעניין זה העיד המומחה מטעם התובעות, כי ייתכן והמנוחה התייצבה בסניף הבנק לבצע
29 את פעולת ההעברה בסך 3,280,000 ₪ וייתכן שעשתה זאת בהוראה טלפונית:

30
31 "ש. בשנת 2003 אפשר היה להעביר סכום בהוראה טלפונית
32 ת. אז היה פחות פיקוח, הבנק פעל אחרת. יכול להיות שכן. העניין של
33 להיכנס לחריגות, היו תקופות שיכולת כמה שאתה רוצה לא כמו
34 שהיום.

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19

תיק חיצוני:

- 1 ש. אז אתה לא בקיא?
- 2 ת. לא. זה הערכה.
- 3 ש. כדי להעביר סכום צריך נוכחות של בעל החשבון מדברים על שלוש
- 4 מיליון שקלים
- 5 ת. אולי כן או אולי לא. רואים שהועברו כספים בלי בעלים פיזית. לא
- 6 חידשנו, לא יודע מה היה שם כל בנק וההתנהלות שלו.
- 7 ש. יש גוף מבקר לכל בנק ואם היתה תקלה אז הגוף היה אומר שיש
- 8 בעיה
- 9 ת. אולי שלא. יש בקרות. לא יודע. זה שאלות שאתה שואל אותי ואתה
- 10 צריך לשאול את מפקח הבנקים. (עמ' 67 שורות 19-29
- 11 לפרוטוקול).
- 12
- 13 35. לאור דברים אלה של רואה החשבון מטעם בנות המנוחה ולפיהם ייתכן והעברת הכספים
- 14 בוצעה בהוראה טלפונית של המנוחה, אין צורך להידרש לעומק לעדותו של דר' בר אשר
- 15 נתבקש להעיד לעניין סבירות הטיעון כי המנוחה יצאה מהבית לסניף הבנק לביצוע פעולת
- 16 ההעברה הבנקאית. זאת ועוד, עד זה אישר כי במועד פתיחת החשבון וביצוע ההעברה המנוחה
- 17 הייתה כשירה מבחינה קוגניטיבית (עמ' 69 שורה 29). עד זה אף הסביר כי אינו יכול לטעון
- 18 שהמנוחה לא הייתה בעלת כשירות ליתן הוראה בנקאית בשנים 2003-2004 ולדבריו כלל לא
- 19 נתבקש על ידי בנות המנוחה לבדוק זאת (עמ' 70 שורה 17). תעודת רופא בהליך אפטרופסות
- 20 משנת 2010 (נספח יב' לתצהירו של בנו של המנוח) אף היא תומכת בכשירות המנוחה,
- 21 התמצאותה ויכולתה להביע עמדה בעניין הליך אפטרופסות (ולא כל שכן בענייני כספיה). על
- 22 כן גם אם הייתה סבירות גבוהה לפי עדות דר' בר שהובא מטעם בנות המנוחה, כי היא לא
- 23 יצאה מהבית מאז שנת 1997 איני יכול לקבוע כי לא יצאה לחלוטין מהבית וגם לפי עדותו
- 24 ייתכן ונסעה או יצאה מהבית. זאת ועוד, את ההוראה הבנקאית להעברת הכספים ייתכן
- 25 וביצעה טלפונית כאשר ברור שלצורך פתיחת החשבון המשותף הגיעה לסניף הבנק.
- 26
- 27 36. פלונית עצמה לא העידה כי יש לה טענה לגבי היעדר כשירות המנוחה ביחס לשנים 2003-
- 28 2004 :
- 29
- 30 ש" זה מבחן שעשו לאמך בשנת 2004 ששם היתה כשירה לחלוטין. יש
- 31 לך טענה כלפי הכשירות של אמך בשנת 2003 – 2004 או 2005.
- 32 כשירות שכלית, אמך היתה צלולה או לא?
- 33 ת. לא יודעת לענות

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19

תיק חיצוני:

- 1 ש. לא היית אתה בקשר
2 ת. קשר טלפוני אבל לא לעפולה אני מטופלת בשלושה ילדים
3 ש. קשר טלפוני אמא מה שלומך הבן שלי עשה כך וכך היא הבינה
4 אותך? היא ידעה לענות? או שלא יודעת מה לענות
5 ת. ידעה
6 ש. עד איזו שנה דיברתן בטלפון?
7 ת. לא יודעת תאריכים
8 ש. אמך התאשפזה בשנת 2004 עד האשפוז היה קשר טלפוני?
9 ת. כן. וגם נסעתי לעפולה לבקר אותה
10 ש. לא אמרת לאמך שהיא לא בסדר בראש?
11 ת. לא. "(עמ' 29 שורות 14-1 לפרוטוקול).
12
13 37. גם מעדות אחותה פלמונית לא עלתה בעיה בכשירותה הקוגניטיבית של המנוחה ומסמכים
14 של עו"ס ברקן מעפולה שנמסרו לבית המשפט בזמן אמת לא הוכחו או נסתרו.
15
16 38. מכל מקום בנות המנוחה לא מסרו כל הסבר מדוע המנוחה תעביר הסכום האמור לחשבון
17 הבנק המשותף ובוודאי שלא הוכיחו כי היה זה המנוח שביצע את העברת הכספים.
18
19 39. נקודה שלישית היא הודאת בעל דין של פלמונית עצמה ולפיה המנוחה סמכה על המנוח
20 שיטפל בדירות וישלם החשבונות כאשר היא שוהה בבית אבות.
21
22 ש. "מי שילם חשבונות שהיו קשורים לאמך ולמשה
23 ת. כנראה שפלוני שילם אז מה. אז לא ידעתי לא בעניינים שלהם
24 עכשיו רואה את זה.
25 ש. בתיק הקודם עמוד 93 שורה 12, היא אמרה שהיא השאירה את זה
26 בידים של פלוני שהוא יטפל לה בדירה שלא רוצה שאף אחד יגע
27 לה בדירה.
28 ת. אז מה?
29 ש. את אומרת מאחורי זה? שפלוני טיפל בדירה?
30 ת. הוא עזר לה והיא האמינה בו. זה הכל.
31 ש. אחרי שפלוני אושפז הצטברו חובות
32 ת. איזה חובות
33 ש. על הדירות
34 ת. לא היו חובות. הדירות שולמו על ידי אמי."

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19 ש

תיק חיצוני:

40. פלמונית גם לא ידעה להסביר כיצד המנוחה עצמה הצהירה בהליך אפוסטרופוסות, בעודה בחיים, כי מעוניינת שהמנוח פלוני ז"ל יתמנה כאפוסטרופוס ואמרה כי כספה הוא גם כספו.

ש. את נחקרת על ידי עו"ד בלה בתיק הקודם, הציגה לך תדפיס סוציאלי 13.10.10 שכתוב בו שהתקיימה שיחה עם ר.ג. והביעה רצונה שימונה לה אפוסטרופוס ואמרה שכספה זה גם כספו של פלוני כי היא אשתו.
ת. לא יכולה לענות על מה שאמי אמרה. "

41. סעיף 5(ג) להסכם שערכו הצדדים (ולא אושר) מיום 8/9/1997 מסדיר בעלות על פי כל דין בכל שאר הנכסים שאינם נזכרים בהסכם. ההסכם עוסק בהסדרת בעלות בלעדית בדירות המנוחה שהובאו על ידה לפני הקשר אך שותק לחלוטין בכל הנוגע לחשבון הבנק המשותף (נספח א' לתצהירה של פלונית).

42. גם בהצהרת המנוח מיום 22/5/2007 הוא מוותר על זכות ירושה בדירות המנוחה אך לא על הכספים ו/או על חשבון הבנק שבמחלוקת (נספח ג' לתצהירה של פלונית).

43. כל הנסיבות והראיות האמורות מלמדות הן על אמון של המנוחה במנוח והן על רצון מפורש ומוסק שלה לחלוק בכספי החשבון המשותף ו/או לשיתוף בכל הכספים.

44. לאור כל המפורט לעיל, אני קובע כי לא עלה בידי בנות המנוחה להוכיח שכספי החשבון המשותף מקורן היו בכספי המנוחה או חשבון הבנק של המנוחה דווקא, לא עלה בידיהן להוכיח היעדר כשירות של המנוחה בעת העברת הכספים לחשבון המשותף ולא עלה בידיהן להוכיח כי המנוחה לא רצתה לשתף את המנוח בכספים אלה, ודין תביעתן להידחות.

45. אני דוחה התביעה של בנות המנוח וקובע כי החשבון המשותף הוא חשבון שמחצית הכספים בו (50%) מגיעים למנוח (ולאחר פטירתו ליורשיו) והמחצית האחרת למנוחה (ולאחר פטירתה ליורשיה לפי פסק הדין שניתן בבית המשפט המחוזי (המנוח יורש 25%-ו 75% מתחלקים בין הבנות בחלקים שווים).

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

ת"ע 59419-02-18 פלונית ואח' נ' יורשי פלוני ז"ל
תמ"ש 16620-05-18 יורשי פלוני ז"ל נ' פלונית ואח'
תמ"ש 67787-06-19

תיק חיצוני:

46. ניתן בזה צו המופנה לבנק הפועלים סניף עפולה עלית לחלק את כספי החשבון המשותף שמשפרו 366986 כך: 62.5% מהכספים יועברו לאלמוני ולאמונית באמצעות בא כוחם עוה"ד ישראל דוידסון. 37.5% מהכספים יועברו לפלונית ופלונית באמצעות עוה"ד יוסף אלברק.

47. בנסיבות אלו, אני רואה לנכון לחייב את בנות המנוחה לשלם הוצאות משפט ביחד ולחוד ליורשי המנוחה בסך ₪20,000 שיקוזזו מהכספים המגיעים להן מחשבון הבנק של המנוחים לטובת יורשי המנוח.

ניתן היום, ל' בניסן תש"פ, 24 באפריל 2020, בהעדר הצדדים.

השופט אסף זגורי
סגן הנשיא לענייני משפחה